

فاطمه زهرا (علیها السلام)
در نگاه دیگران

تألیف:

علی اصغر رضوانی

فاطمه زهرا علیها السلام در نگاه دیگران

علی اصغر رضوانی

انتشارات دلیل ما

چاپ اول: بهار ۱۳۸۹

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: پرتو شمس

چاپ: نگارش

قیمت: ۲۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۳۹۷ - ۶۰۰ - ۲

آدرس: قم، خیابان معلم، میدان روح الله، پلاک ۶۵

تلفن و نمابر: ۷۷۴۴۹۸۸ - ۷۷۳۳۴۱۳ (+۹۸۲۵۱)

صندوق پستی ۱۱۵۳ - ۳۷۱۳۵

Info@Dalilema.com

WWW.Dalilema.com (خرید از طریق سایت امکان پذیر است)

انتشارات دلیل ما

مراکز پخش:

- ۱) قم، انتهای خیابان صفائیه، بعد از کوچه شماره ۳۹، پلاک ۷۵۹، طبقه دوم، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۷۷۳۷۰۱۱ - ۷۷۳۷۰۰۱
- ۲) تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، پلاک ۶۱، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۶۶۴۶۴۱۴۱
- ۳) مشهد، چهارراه شهداء، ضلع شمالی باغ نادری، کوچه شهید خوراکیان، مجتمع تجاری گنجینه کتاب، طبقه اول، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۵ - ۲۲۳۷۱۱۳

سرشناسه رضوانی، علی اصغر، ۱۳۴۱ -

عنوان و پدیدآور فاطمه زهرا علیها السلام در نگاه دیگران / تألیف علی اصغر رضوانی.

مشخصات نشر قم: دلیل ما، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری ۱۷۲ ص.

شابک: ISBN 978 - 964 - 397 - 600 - 2

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت کتابنامه.

موضوع فاطمه زهرا علیها السلام، ۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - نظر اهل دین.

موضوع فاطمه زهرا علیها السلام، ۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - فضایل

رده بندی کنگره : ۱۳۸۹ ۲ ف ۶۴ ر ۲۸/ ۲۷ BP

رده بندی دیویی : ۲۹۷/ ۹۷۳

شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۹۸۸۸۰

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۱۱

فاطمه زهراء علیها السلام / ۱۵

- ۱۷..... عنایات خداوند به فاطمه زهرا علیها السلام
- ۱۷..... ۱- ازدواج فاطمه زهرا علیها السلام به امر خداوند متعال
- ۱۸..... ۲- رضای خدا و رسول در رضای فاطمه علیها السلام
- ۱۹..... ۳- فاطمه زهرا علیها السلام در قرآن
- ۲۱..... ۴- نسل پیامبر صلی الله علیه و آله از حضرت زهرا علیها السلام
- ۲۳..... عظمت مقام فاطمه زهرا علیها السلام
- ۲۳..... ۱- فاطمه زهرا علیها السلام در یکتا
- ۲۴..... ۲- عدم معرفت به حقیقت مقام فاطمه زهرا علیها السلام
- ۲۵..... ۳- قصور از درک مقام فاطمه زهرا علیها السلام
- ۲۷..... ۴- عدم امکان درک حقیقت فاطمه زهرا علیها السلام
- ۳۰..... ۵- عدم امکان شناخت حقیقت فاطمه زهرا علیها السلام
- ۳۳..... عنایات پیامبر صلی الله علیه و آله به دخترش فاطمه زهرا علیها السلام

- ۱- فاطمه زهرا علیها السلام تربیت یافته پیامبر صلی الله علیه و آله ۳۳
- ۲- محبت پیامبر صلی الله علیه و آله به حضرت زهرا علیها السلام ۳۷
- ۳- فاطمه زهرا علیها السلام محبوب ترین مردم به رسول خدا صلی الله علیه و آله ۳۹
- ۴- فاطمه علیها السلام شبیه ترین مردم به رسول خدا صلی الله علیه و آله ۳۹
- ۵- فاطمه زهرا علیها السلام و جلب رضایت پیامبر صلی الله علیه و آله ۴۳
- ۶- فاطمه زهرا علیها السلام پاره تن پیامبر صلی الله علیه و آله ۴۴
- ۷- تحمل زحمت بسیار در راه دفاع از پیامبر صلی الله علیه و آله ۴۶
- ارتباط فاطمه زهرا علیها السلام با امیرمؤمنان علیه السلام ۵۱
- ۱- خلافت امام علی علیه السلام از دیدگاه حضرت زهرا علیها السلام ۵۱
- ۲- پیوند فاطمه زهرا با علی مرتضی علیه السلام ۵۳
- ۳- دفاع فاطمه زهرا علیها السلام از ولایت ۵۴
- ۴- فاطمه زهرا علیها السلام واسطه بین قطب نبوت و امامت ۵۶
- ۵- زندگی فاطمه علیها السلام در خانه نبوت و امامت ۵۸
- ۶- فاطمه زهرا علیها السلام و قیام به وظایف شوهرداری ۵۹
- لقاب حضرت زهرا علیها السلام ۶۱
- علم فاطمه زهرا علیها السلام ۶۵
- ۱- گستره علم فاطمه زهرا علیها السلام ۶۵
- ۲- اخذ حدیث از پیامبر صلی الله علیه و آله ۶۶
- ۳- فاطمه زهرا علیها السلام و نقل حدیث ۶۷
- ۴- تأثیر گسترده خطبه فاطمه علیها السلام ۶۷
- ۵- وجود سخنان فاطمه زهرا علیها السلام در حافظه تاریخ ۷۰
- ۶- فقه فاطمه زهرا علیها السلام ۷۲
- ۷- فصاحت و بلاغت حضرت زهرا علیها السلام ۷۳
- اخلاق فاطمه زهرا علیها السلام ۷۵

فهرست مطالب / ۷

- ۱- زهد حضرت زهرا علیها السلام ۷۵
- ۲- فاطمه زهرا علیها السلام در اوج عزت و بزرگی ۷۷
- ۳- فاطمه زهرا علیها السلام، مظهر عفاف و عصمت ۷۸
- ۴- صبر و تحمل حضرت زهرا علیها السلام ۷۹
- ۵- عفاف حضرت زهرا علیها السلام ۷۹
- ۶- قناعت فاطمه زهرا علیها السلام ۸۲
- ۷- فاطمه زهرا علیها السلام، مجمع فضایل پیامبر صلی الله علیه و آله ۸۴
- ۸- جلالت فاطمه زهرا علیها السلام ۸۴
- شجاعت و شهامت حضرت زهرا علیها السلام ۸۷
- ۱- دفاع فاطمه علیها السلام از پیامبر صلی الله علیه و آله ۸۷
- ۲- شرکت فاطمه علیها السلام در امور مهم ۸۸
- ۳- شجاعت و شهامت حضرت زهرا علیها السلام ۸۹
- محبت حضرت زهرا علیها السلام ۹۳
- ۱- لزوم محبت فاطمه زهرا علیها السلام ۹۳
- ۲- ایمان در گرو محبت فاطمه زهرا علیها السلام ۹۵
- ۳- محبت فاطمه زهرا علیها السلام، به جهت الگوپذیری ۹۷
- ۴- محبت فاطمه زهرا علیها السلام همراه با اطاعت ۹۸
- فاطمه زهرا علیها السلام برتر زنان ۹۹
- ۱- برتری فاطمه زهرا علیها السلام بر حضرت مریم علیها السلام ۹۹
- ۲- فاطمه زهرا علیها السلام برتر از عایشه ۱۰۱
- فاطمه زهرا علیها السلام الگوی برتر ۱۰۵
- ۱- لزوم بررسی سیره حضرت زهرا علیها السلام ۱۰۵
- ۲- برتری فاطمه زهرا علیها السلام ۱۱۰
- ۳- فاطمه زهرا علیها السلام بهترین الگو ۱۱۲

- ۴- فاطمه زهرا علیها السلام، الگوی منتخب ۱۲۱
- ۵- فاطمه زهرا علیها السلام ام المؤمنین و خیر النساء ۱۲۲
- ۶- فاطمه زهرا علیها السلام، برتر زنان ۱۲۴
- ۷- فاطمه زهرا علیها السلام الگوی زنان ۱۲۷
- فاطمه زهرا علیها السلام، آم ایها ۱۲۹
- ۱- دکتر محمد عبده یمانی ۱۲۹
- ۲- استاد توفیق ابو علم ۱۳۰
- ۳- محمود شبلی ۱۳۳
- ۴- عبدالفتاح عبدالمقصود ۱۳۵
- ۵- محمود مهدی استانبولی و مصطفی ابوالنصر شبلی ۱۳۶
- ۶- حافظ ابن حجر ۱۳۷
- ۷- احمد خلیل جمعه ۱۳۷
- ۸- وداد سکا کینی ۱۳۸
- نمونه‌هایی از مادری فاطمه زهرا نسبت به پیامبر صلی الله علیه و آله ۱۳۹
- الف) مادری برای پیامبر صلی الله علیه و آله در مکه ۱۳۹
- ب) مادری برای پیامبر صلی الله علیه و آله در مدینه ۱۴۰

خدیجه کبری علیها السلام / ۱۴۲

- حضرت خدیجه علیها السلام، مادر حضرت فاطمه علیها السلام ۱۴۵
- ۱- حضرت خدیجه علیها السلام، مجمع مکارم اخلاق ۱۴۵
- ۲- حضرت خدیجه علیها السلام، بار پیامبر صلی الله علیه و آله ۱۴۶
- ۳- دفاع حضرت خدیجه علیها السلام از پیامبر صلی الله علیه و آله ۱۴۷
- ۴- ایمان خدیجه علیها السلام به پیامبر صلی الله علیه و آله ۱۴۸
- ۵- عظمت حضرت خدیجه علیها السلام ۱۵۱

- ۶- کمک خدیجه علیها السلام به پیامبر صلی الله علیه و آله قبل از بعثت ۱۵۳
- ۷- خدیجه علیها السلام ، سرور زنان قریش ۱۵۳
- ۸- خدیجه علیها السلام ، اول زن مسلمان ۱۵۴
- ۹- بلندی عظمت و مقام حضرت خدیجه علیها السلام ۱۵۵
- ۱۰- حضرت خدیجه علیها السلام ، یار غمخوار پیامبر صلی الله علیه و آله ۱۵۶
- ۱۱- خدیجه علیها السلام در شعب ابو طالب رضی الله عنه ۱۵۷
- ۱۲- پیامبر صلی الله علیه و آله و تکریم خدیجه علیها السلام ۱۵۹
- ۱۳- همراهی حضرت خدیجه علیها السلام با رسول خدا صلی الله علیه و آله ۱۶۰
- ۱۴- حضرت خدیجه علیها السلام از زنان بهشتی ۱۶۳
- ۱۵- زنده بودن خدیجه علیها السلام در طول تاریخ ۱۶۴
- ۱۶- برکت زندگی حضرت خدیجه علیها السلام ۱۶۵
- ۱۷- خدیجه علیها السلام ، نعمت الهی بر رسول خدا صلی الله علیه و آله ۱۶۷
- ۱۸- برتری حضرت خدیجه علیها السلام بر عایشه ۱۶۸
- فهرست منابع ۱۷۱

پیشگفتار

فاطمه زهرا علیها السلام در یکتا و یگانه الگوی زنی است که در اسلام مورد توجه خاص عموم مردم و علی الخصوص افراد محقق و پژوهش‌گر و تاریخ‌نویس از هر دین و آیین و مذهبی قرار گرفته است. فاطمه زهرا علیها السلام شخصیتی است که حد و مرز را شکسته و گستره افق او همه جا را فرا گرفته است و لذا حتی مسیحیان و اهل سنت نیز در شأن و منزلت و مقام و زوایای مختلف زندگی پُر بار و برکت او سخن گفته‌اند:

احمد خلیل جمعه از علمای اهل سنت درباره توصیف حضرت زهرا علیها السلام از سوی علمای اهل سنت می‌نویسد:

«فی رحلتی المیمونة المباركة مع سیدتنا فاطمة الزهراء رضی الله عنها، لاحظت عظیم الأثر الذی ترکته بصماتها المِغْطار فی سطور علماء الأدباء وادباء العلماء، كالشافعی، وابی نعیم الاصبهانی، و ابن جابر الاندلسی، و الذهبی و غیرهم کثیر ممّن لا یُحْصَوْنَ.

و عند ما وضعت نصب عینی الحدیث عن فاطمة الزهراء، وجدت امامی ثروة عظيمة من تراث الكفر، و من نفحات و رشحات الأقلام التي جادت بها قرائح اعلیاء العلماء، و اکابر السادات و سادات الأكابر، فی کلّ فنّ من فنون المعرفة. ولو جمعت تلكم الآثار الحسان لتحصل عندنا مجلدات

كبيرة، قد لا نستطيع حصرها ضمن مئات الصفحات. سنعيش لحظات في ضلال تلك التفخات الندية التي سمحت بها القرائح في مختلف العصور من علماء وادباء وشعراء، استلهموا فنّ معارفهم من فاطمة الزهراء، ومن اهل البيت النبوي الكريم، فجاؤا بسحر حلال، يهمس بأعماق القلوب، فيأخذ بجامعها، ويروى ظمأ النفوس التي تودّ الاستزادة من شرب رحيق سيرة هؤلاء الأطهار، ومن مثلاً لا يرتوى من معين سيرتهم...»^۱

«در حرکت با میمنت و مبارکی که با سرور ما فاطمه زهرا رضی الله عنها داشتیم اثر عظیمی را ملاحظه کردم که آن حضرت با سیره و اخلاق معطرش در سطرهای علمای ادیب و ادیبان علما همچون، شافعی و ابونعیم اصبهانی، و ابن جابر اندلسی، و ذهبی و افراد بسیار دیگری که قابل شمارش نیست، به جای گذاشته شده است.

و چون در مقابل چشمانم نوشته‌هایی درباره فاطمه زهرا را گذاشتم، در برابرم ثروت عظیمی از میراث فکری و گفته‌ها و نوشته جاتی را مشاهده کردم که قریحه‌های علمای بلند مرتبه و بزرگ مردان و مردان بزرگ در هر فن از فنون معرفت به نهایت زیبایی از خود به جای گذاشته‌اند. و اگر بخوایم آن آثار زیبا و نیکو را جمع کنیم به چند جلد کتاب بزرگ خواهد رسید که نمی‌توانم در ضمن صدها صفحه محصور نمایم. زود است که لحظاتی را در سایه‌های آن کلمات ارزشمندی که قریحه‌های علما و ادیبان و شعرا در عصرهای مختلف از خود به جای گذاشته زندگی کنیم، تا فن معارف آنان را از فاطمه زهرا و از اهل بیت نبوی کرام الهام بگیریم؛ زیرا که آنان از خود [در این باره] سحر حلال آورده‌اند که با اعماق قلب‌های انسان سخن می‌گوید و همه اطراف آن را در برمی‌گیرد، و تشنگی نفس‌هایی را که احتیاج مبرمی به آشامیدن از شربت سیره آن پاکان دارد را سیراب می‌کند. و چه کسی است از ما که از آب گوارای سیره آنان سیراب نگردد...».

اینک ما به زوایای مختلف شخصیتی حضرت زهرا علیها السلام که در کلام مسیحیان و اهل سنت آمده با دسته‌بندی مطالب اشاره می‌کنیم، و در آخر کتاب با شخصیت مادرش حضرت خدیجه علیها السلام از دیدگاه دیگران می‌پردازیم، ولی این نکته قابل توجه است که ما در این کتاب به زوایای گوناگون آن حضرت علیها السلام آن گونه که دیگران فهمیده‌اند می‌پردازیم، گرچه برداشت و عقیده ما درباره حضرت زهرا علیها السلام در زوایای مختلف با مسیحیان و اهل سنت فرق اساسی دارد؛ ما شیعیان معتقد به عصمت آن حضرت و ارتباط او با غیب و حجیت سنت او هستیم که فقیهان می‌توانند به قول و فعل و تقریر او فتوا دهند ولی دیگران چنین اعتقاداتی را درباره آن حضرت ندارند. ما در دیگر کتاب‌ها به اثبات این موضوعات پرداخته‌ایم، و هدفمان در این کتاب اثبات این مطلب بر عموم اهل سنت است که بدانند افراد منصفی از علمای آنان وجود دارند که تا حدودی به عظمت و جلالت آن حضرت پی برده و به آن اعتراف کرده‌اند.

علی اصغر رضوانی